

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

TABIAT BILAN TANISHTIRISH METODIKASI
O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000 – Ta’lim
Ta’lim yo‘nalishi:	60110200-Maktabgacha ta’lim

Fan/modul kodi TBTM3010		O'quv yili 2025-2026	Semestr 5-6	ECTS - Kreditlar 5-4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus/tojik/qozoq		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Tabiat bilan tanishtirish metodikasi	120		150	270
2.	I. Fanning mazmuni. Fanni o'qitishdan maqsad – Bo'lajak bakalavrlarni maktabgacha ta'limda bolalarni Tabiat bilan tanishtirish nazariyasi va metodikasining ilmiy, nazariy, metodik asoslari bilan tanishtirish; shu fan bo'yicha mashg'ulotlarni o'tkazish haqida bilim berishdan iborat. Fanning vazifasi – Maktabgacha ta'limda bolalarni tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari va tabiat haqida tushuncha; maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish vazifalari va metod, vositalari; maktabgacha yoshdagi bolalarning tabiat bilan tanishtirish ish shakari va o'ziga xosligi; tabiat bilan tanishtirish orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik madaniyatni rivjlantirish; maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini rejalashtirish va tashkil qilish; maktabgacha yoshdagi bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish usullari; maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida ta'lim-tarbiyaviy ishlarni tashkil qilish; maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiatni kuzatish metodikasi; maktabgacha yoshdagi bolalarda tabiatda oddiy tajribalarni o'tkazishga o'rgatishni; maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat burchagini tashkil qilish; maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yer maydonchalarda bolalar mehnatini tashkil qilish; maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish va tahlil qilishdan iborat. II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Maktabgacha ta'limda tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari. Maktabgacha ta'limda tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari, fanining mazmun va mohiyati, tabiat bilan tanishtirish metodikasining fan sifatida shakllanishi. 2-mavzu. Inson rivojlanishida tabiatning roli. Sharq va g'arb olimlarining tabiat uning inson xayotidagi o'rni haqidagi qarashlari. Inson rivojlanishida tabiatning roli. 3-mavzu. Metod haqida tushuncha. Metod haqida tushuncha. Kuzatish - tabiat bilan tanishtirishning asosiy ushbi. O'g'zaki va amaliy ushblar. 4-mavzu. Tabiat bilan tanishtirish shakllari.				

Tabiat bilan tanishtirish shakllari; mashg'ulot, ekskursiya, sayr ularni turlari va o'tkazish metodikasi.

5-mavzu. Turli yosh guruhlarida ekskursiya, sayr o'tkazish metodikasi.

Turli yosh guruhlarida tabiat bilan tanishtirish ekskursiya, sayr va ularning turlari, o'tkazish metodikasi haqida bilimlarni takomillashtirish.

6-mavzu. Maktabgacha yoshidagi bolalarni o'lkamiz tabiati bilan tanishtirish metodikasi.

Maktabgacha yoshidagi bolalarni o'lkamiz tabiati, o'simlik va hayvonot olami bilan tanishtirish, tabiat qo'ynida o'tkaziladigan ekskursiyaning ahamiyati, o'tkazish metodikasi, mazmuni va turlari.

7-mavzu. Maktabgacha yoshidagi bolalarga yer va quyosh planetalari haqida tushunchalarni shakllantirish.

Maktabgacha yoshidagi bolalarni yer va quyosh planetalari haqida tushunchalarni shakllantirish, tabiat materiallarini yig'ish va ularni badiiy ijodda aks ettirishga o'rgatish.

8-mavzu. Turli yosh guruhlarida ekologik ta'lim tarbiya berish.

Turli yosh guruhlarida ekologik ta'lim tarbiya berish orqali bolalarning psixik xususiyatlarini rivojlantirish, ekologik taqvimni tashkil etish, obodonlashtirish va ekologik dizayn yaratishga o'rgatish.

9-mavzu. Turli yosh guruhlarida rivojlantiruvchi markazlarda rahbarlik qilish.

Turli yosh guruhlarida rivojlantiruvchi markazlarda tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish, ularga rahbarlik qilish.

10-mavzu. Bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish tamoyillari. Bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish usullari. Tabiat bilan tanishtirishda ilmiylik tamoyili, o'lkashunoslik tamoyili, ensiklopedik tamoyillar, faslchilik tamoyillari.

11-mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalar mehnatini tashkil etish.

Maktabgacha yoshdagi bolalar mehnatini tashkil etish va unga rahbarlik qilish Tarbiyachi shaxsiga qo'yiladigan talablar. Bolalarning tabiatdagi mehnati.

12-mavzu. Tabiat markazida boshlang'ich tajribalarni tashkil etish.

Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ilm fan va tabiat markazida boshlang'ich tajribalarni tashkil etish texnologiyasi

13-mavzu. Tabiat vositasida tarbiya turlarining ahamiyati.

Tabiat vositasida bolalarni har tomonlama barkamol qilib tarbiyalashda aqliy, axloqiy, jismoniy, estetik, mehnat va iqtisodiy tarbiya turlarining ahamiyati.

14-mavzu. Tabiatshunoslikka oid ta'limiy o'yinlar.

Tabiatshunoslikka oid ta'limiy o'yinlarni rejalashtirish va ulardan foydalanish texnologiyasi.

15-mavzu. Texnik vositalar va ulardan foydalanish metodikasi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida texnik vositalar va ulardan foydalanish metodikasi.

16-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida tabiat burchagini tashkil etish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida turli yosh guruhlarida tabiat burchagini tashkil etish. Tabiat burchagiga qo'yiladigan talablar. Hayvon va o'simliklarni parvarish

qilishga o'rgatish.

17-mavzu. Yer maydonchasini tashkil etish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida yer maydonchasini tashkil etish va uning ta'lim- tarbiyaviy ahamiyati. Maktabgacha ta'lim tashkilotida poliz ekinlarini va gulzorlarni tashkil etishni rejalashtirish, ularni parvarishlash va mehnat qurollaridan foydalanishni o'rgatish usullari.

18-mavzu. Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish texnologiyasi.
Tabiat bilan tanishtirishga oid yillik reja, istiqbolli reja. kalendar - tematik reja tuzishga o'rgatish.

19-mavzu. Pedagogik texnologiyalar haqida tushuncha berish.

Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida multimedia texnologiyalaridan foydalanish. Tabiat bilan tanishtiruvchi o'yinlarni tashkil etish. Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida pedagogik texnologiyalaridan samarali foydalanish.

20-mavzu. Tabiat bilan tanishtirish ishiga raxbarlik qilish.

Mudira va tarbiyachilarning ilg'or ish tajribalarini urganish va ommalashtirish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida ekologik tadbirlarni samarali o'tkazish. Mahalla, maktab oila hamkorligida ekologik aksiyalar tashkil etish. O'zbekistonda «Bioekosan» va «Ekosan» jamg'armalari faoliyati «Qizil kitob» haqida tushuncha.

21-mavzu. Bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish tamoyillari.
Bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish usullari. Tabiat bilan tanishtirishda ilmiylik tamoyili, o'lkashunoslik tamoyili, ensiklopedik tamoyillar, fashchilik tamoyillari.

21-mavzu. Maktabgacha ta'limda tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari.

Maktabgacha yoshdagi bolalar mehnatini tashkil etish va unga rahbarlik qilish Tarbiyachi shaxsiga qo'yiladigan talablar. Bolalarning tabiatdagi mehnati.

22-mavzu. Tabiat markazida boshlang'ich tajribalarni tashkil etish..

Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ilm fan va tabiat markazida boshlang'ich tajribalarni tashkil etish texnologiyasi

23-mavzu. Tabiat vositasida tarbiya turlarining axamiyati.

Tabiat vositasida bolalarni har tomonlarni barkamol qilib tarbiyalashda aqliy, axloqiy, jismoniy, estetik, mehnat va iqtisodiy tarbiya turlarining axamiyati.

24-mavzu. Tabiatshunoslikka oid ta'limiy o'yinlar.

Tabiatshunoslikka oid ta'limiy o'yinlarni rejalashtirish va ulardan foydalanish texnologiyasi.

25-mavzu. Texnik vositalar va ulardan foydalanish metodikasi.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida texnik vositalar va ulardan foydalanish metodikasi.

26-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida tabiat burchagini tashkil etish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida turli yosh guruhlarida tabiat burchagini tashkil etish. Tabiat burchagiga qo'yiladigan talablar. Hayvon va o'simliklarni parvarish qilishga o'rgatish.

27-mavzu. Yer maydonchasini tashkil etish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida yer maydonchasini tashkil etish va uning

ta'lim- tarbiyaviy ahamiyati. Maktabgacha ta'lim tashkilotida poliz ekinlarini va gulzorlarni tashkil etishni rejalashtirish, ularni parvarishlash va mehnat qurollaridan foydalanishni o'rgatish usullari.

28-mavzu. Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish texnologiyasi. Tabiat bilan tanishtirishga oid yillik reja, istiqbolli reja. kalendar - tematik reja tuzishga o'rgatish.

29-mavzu. Pedagogik texnologiyalar haqida tushuncha berish.

Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida multimedia texnologiyalaridan foydalanish. Tabiat bilan tanishtiruvchi o'yinlarni tashkil etish. Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida pedagogik texnologiyalaridan samarali foydalanish.

30-mavzu. Tabiat bilan tanishtirish ishiga raxbarlik qilish.

Mudira va tarbiyachilarning ilgor ish tajribalarini urganish va ommalashtirish.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida ekologik tadbirlarni samarali o'tkazish. Mahalla, maktab oila hamkorligida ekologik aksiyalar tashkil etish. O'zbekistonda «Bioekosan» va «Ekosan» jamg'armalari faoliyati «Qizil kitob» haqida tushuncha.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar
Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1- Maktabgacha ta'limda tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari.
- 2- Inson rivojlanishida tabiatning roli.
- 3- Metod haqida tushuncha.
- 4- Tabiat bilan tanishtirish shakllari.
- 5- Turli yosh guruhlarida ekskursiya, sayr o'tkazish metodikasi.
- 6- Maktabgacha yoshidagi bolalarni o'lkamiz tabiati bilan tanishtirish metodikasi.
- 7- Maktabgacha yoshidagi bolalarga yer va quyosh planetalari haqida tushunchalarni shakllantirish.
- 8- Turli yosh guruhlarida ekologik ta'lim tarbiya berish.
- 9- Turli yosh guruhlarida rivojlantiruvchi markazlarda rahbarlik qilish.
- 10- Bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish tamoyillari.
- 11- Maktabgacha yoshdagi bolalar mehnatini tashkil etish.
- 12- Tabiat markazida boshlang'ich tajribalarni tashkil etish.
- 13- Tabiat vositasida tarbiya turlarining ahamiyati.
- 14- Tabiatshunoslikka oid ta'limiy o'yinlar.
- 15- Texnik vositalar va ulardan foydalanish metodikasi.

IV. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar
Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1- Maktabgacha ta'lim tashkilotida tabiat burchagini tashkil etish.
- 2- Yer maydonchasini tashkil etish.

- 3- Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish texnologiyasi.
- 4- 1Pedagogik texnologiyalar haqida tushuncha berish.
- 5- Tabiat bilan tanishtirish ishiga raxbarlik qilish.
- 6- Bolalarni o'lkamiz tabiati, o'simlik va hayvonot olami bilan tanishtirish, tabiat qo'ynida o'tkaziladigan ekskursiyaning turlari va ahamiyati.
- 7- Maktabgacha yoshdagi bolalarga yer va quyosh planetalari haqida tushunchalarni shakllantirish.
- 8- Tabiat materiallarini yig'ish va ularni badiiy ijodda aks ettirishga o'rgatish.
- 9- Turli yosh guruhlarida ekologik ta'lim tarbiya berish.
- 10- Turli yosh guruhlarida ekologik ta'lim tarbiya berish orqali bolalarning psixik xususiyatlarini rivojlantirish.
- 11- Ekologik taqvimni tashkil etish, obodonlashtirish va ekologik dizayn yaratishga o'rgatish.
- 12- Turli yosh guruhlarida tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish, ularga rahbarlik qilish.
- 13- Tabiat bilan tanishtirishda ilmiylik tamoyili, o'lkashunoslik tamoyili, ensiklopedik tamoyillar, faslchilik tamoyillari.
- 14- Maktabgacha yoshdagi bolalar mehnatini tashkil etish va unga rahbarlik qilish.
- 15- Tarbiyachi shaxsiga qo'yiladigan talablar.

V Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyiha qayd etilgan maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Maktabgacha ta'limda tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari.
3. Fanining mazmun va mohiyati.
4. Tabiat bilan tanishtirish metodikasining fan sifatida shakllanishi.
5. Inson rivojlanishida tabiatning roli.
6. Sharq va g'arb olimlarining tabiat uning inson xayotidagi o'rnini haqidagi qarashlari.
7. Metod haqida tushuncha.
8. Kuzatish - tabiat bilan tanishtirishning asosiy uslubi.
9. Og'zaki va amaliy usullar.
10. Tabiat bilan tanishtirish shakllari.

11. Mashg'ulot, ekskursiya, sayr ularni turlari va o'tkazish metodikasi.
12. Turli yosh guruhlarida ekskursiya, sayr o'tkazish metodikasi.
13. tabiat bilan tanishtirishda ekskursiya, sayr va ularning turlari metodikasi haqida bilimlarni takomillashtirish.
14. Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'lkamiz tabiati bilan tanishtirish va o'tkazish metodikasi.
15. Bolalarni o'lkamiz tabiati, o'simlik va hayvonot olami bilan tanishtirish, tabiat qo'ynida o'tkaziladigan ekskursiyaning turlari va ahamiyati.
16. Maktabgacha yoshdagi bolalarga yer va quyosh planetalari haqida tushunchalarni shakllantirish.
17. Tabiat materiallarini yig'ish va ularni badiiy ijodda aks ettirishga o'rgatish.
18. Turli yosh guruhlarida ekologik ta'lim tarbiya berish.
19. Turli yosh guruhlarida ekologik ta'lim tarbiya berish orqali bolalarning psixik xususiyatlarini rivojlantirish.
20. Ekologik taqvimni tashkil etish, obodonlashtirish va ekologik dizayn yaratishga o'rgatish.
21. Turli yosh guruhlarida tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish, ularga rahbarlik qilish.
22. Tabiat bilan tanishtirishda ilmiylik tamoyili, o'lkashunoslik tamoyili, ensiklopedik tamoyillar, fashchilik tamoyillari.
23. Maktabgacha yoshdagi bolalar mehnatini tashkil etish va unga rahbarlik qilish.
24. Tarbiyachi shaxsiga qo'yiladigan talablar.
25. Bolalarning tabiatdagi mehnati.
26. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ilm fan va tabiat markazida boshlang'ich tajribalarni tashkil etish texnologiyasi
27. Tabiat vositasida bolalarni har tomonlama barkamol qilib tarbiyalashda aqliy, axloqiy, jismoniy, estetik, mehnat va iqtisodiy tarbiya turlarining ahamiyati.
28. Tabiatshunoslikka oid ta'limiy o'yinlarni rejalashtirish va ulardan foydalanish texnologiyasi.
29. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida texnik vositalar va ulardan foydalanish metodikasi.
30. Maktabgacha ta'lim tashkilotida tabiat burchagini tashkil etish.
31. Tabiat burchagiga qo'yiladigan talablar.
32. Hayvon va o'simliklarni parvarish qilishga o'rgatish.
33. Maktabgacha ta'lim tashkilotida yer maydonchasini tashkil etish va uning ta'lim- tarbiyaviy ahamiyati.
34. Maktabgacha ta'lim tashkilotida poliz ekinlarini va gulzorlarni tashkil etishni rejalashtirish, ularni parvarishlash.
35. Mehnat qurollaridan foydalanishni o'rgatish usullari.
36. Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish texnologiyasi.
37. Tabiat bilan tanishtirishga oid yillik reja, istiqbolli reja. kalendar - tematik reja tuzishga o'rgatish.
38. Pedagogik texnologiyalar haqida tushuncha berish.
39. Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida multimedia texnologiyalaridan

	foydalanish. 40.Tabiat bilan tanishtiruvchi o'yinlarni tashkil etish. 41.Tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida pedagogik texnologiyalaridan samarali foydalanish. 42.Tabiat bilan tanishtirish ishiga raxbarlik qilish. 43.Mudira va tarbiyachilarning ilgor ish tajribalarini urganish va ommalashtirish. 44.Maktabgacha ta'lim tashkilotida ekologik tadbirlarni samarali o'tkazish maqsadida mahalla, maktab oila hamkorligida ekologik aksiyalar tashkil etish. 45.O'zbekistonda «Bioekosan» va «Ekosan» jam'armalari faoliyati «Qizil kitob» haqida tushuncha.
3.	VI. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - Maktabgacha ta'limda bolalarni tabiat bilan tanishtirishning nazariy asoslari va tabiat haqida tushuncha; -Maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish vazifalari va metod, vositalari; maktabgacha yoshdagi bolalarning tabiat bilan tanishtirish ish shakli va o'ziga xosligi; -Tabiat bilan tanishtirish orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ekologik madaniyatni rivojlantirish; tasavvurga ega bo'lishi; (bilim) -Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini rejalashtirish va tashkil qilish; -Maktabgacha yoshdagi bolalarni jonli va jonsiz tabiat bilan tanishtirish usullari; maktabgacha yoshdagi bolalarni tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarida ta'lim-tarbiyaviy ishlarni tashkil qilish; -Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiatni kuzatish metodikasi; maktabgacha yoshdagi bolalarda tabiatda oddiy tajribalarni o'tkazishga o'rgatishni foydalana olishi; (ko'nikma). -Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat burchagini tashkil qilish; maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yer maydonchalarda bolalar mehnatini tashkil qilish; -Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tabiat bilan tanishtirish mashg'ulotlarini o'tkazish va tahlil qilish, malakalarga ega bo'lishi kerak.
4.	VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
5.	VIII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida

	mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	IX. Asosiy adabiyotlar: 1. X.J.Djabborova. "Tabiat bioan tanishtirish metodikasi". T.: TDPU 2002. - Sh.A.Sodiqova, M.A.Rasulxo'jaeva "Bolalarni tabiat bilan tanishtirish metodikasi" (O'quv qo'llanma) T 2013 2. Гончарова Е.В., Теория и методика экологического образования детей дошкольного возраста Изд.Нижевартовского,гос, университета 2008 3. Николаева С. Н., "Методика экологического воспитания в детском саду" «Академия», Мос 2001 4. Z.Y.Shanasirova "Tabiat bilan tanishtirish" o'quv qo'llanma 2022 5. Z.Y.Shanasirova "Tabiat bilan tanishtirish" nazariysi va metodikasi darslik 2022 y. X. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston", 2017. – 488 b. 2. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. "O'zbekiston", 2017. - 48 b. 3. SH.A.Sodiqova, M.A.Rasulxo'jayeva. Bolalarni tabiat bilan tanishtirish metodikasi. T.: Fan va texnologiya. 2013. 4. Djabborova X.D. Maktabgacha yoshdagi bolalarga ekologik ta'lim-tarbiya berishning o'ziga xosligi. T.: O'qituvchi. 2000. 5. A.G.Grigoryans. "Bog'chada ekologik ta'lim tarbiya berishning o'ziga xosligi. T.: O'qituvchi. 2000. 6. З.Ю.Шанасирова "Дидактические игры для ознакомления дошкольников с растениями" методическое пособие ТОЧГПИ. 2020 год. Axborot manbalari 1. http://www.cspu.uz 2. http://www.zivo.net 3. www.nature.uz 4. www.pedagog.uz
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2023 yil "_____" _____dagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma'sul: Z.Y.Shanasirova. CHDPU, "Maktabgacha ta'lim" fakulteti, "Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrası dotsenti
9.	Taqrizchilar: N.N.Djamilova - - TDPU "Maktabgacha ta'lim metodikasi" fakulteti p.f.d (DSc), professor D.A.Mutalova – Chirchiq davlat pedagogika universiteti "Maktabgacha ta'lim metodikasi" kafedrası katta o'qituvchisi (PhD)